

Lyka Károly

ESZTERGOM MŰVÉSZÉLETE ÉS A HERCEGPRÍMÁSI KÉPTÁR

A Szinyei Merse Pál társaság megbízásából dr. Majovszky Pál és dr. Lázár Béla szerkesztésében megjelenő *Magyar Művészet* c. előkelő s díszes kiállítású havi folyóiratban (V. évf. 1929. év 6. sz. 355. lap) Lyka Károly tollából, a „Művészeti Krónika” rovatában az alábbi, városunkat igen közelről érintő cikk jelent meg, melynek minden sorából a városunkat értékelő és megbecsülő, kiváló művészeti író szeretete sugárzik ki.

*

Észrevétlenül, magától, minden ceremónia nélkül alakult ki Esztergomban egy miniatűr-művésztelep, amelyen persze csak nyáron át folyik a munka, de mégis folyik és ez a fontos. Néhány év óta *Jaschik Álmos* működik a vakációs hónapokban tanítványaival az ősi prímási, ma már weekendes és fürdő vendéges városban. Eddig leginkább *Tipary Dezső* és *Bayer Ágost* grafikai lapjain terjedtek világgá az esztergomi motívumok, újabban *Einczinger Ferenc* érdekes és művészeti pasztelljein találkoztunk velük Budapesten, ezentúl valószínűleg megsokasodik a számuk: a fiatalság biztosan ki fogja bányászni Esztergom szépségeit, amelyek nem csekély számúak. Láttukra szinte csodálkozunk azon, hogy ott nem alakult ki eddig is valami jól szervezett művésztelep-féle. Mert hiszen körülbelül minden technikának megvan ott egypár képviselője, a plasztika ugyan tudtunkkal hiányzik: *Hellebrand* tanár szép ezüst-domborításai pótolják a kő- és bronzszobrászat hiányát. Vannak gyűjtők is, kicsiny és nagy gyűjtemények is. Valóságos élvezet ma végigsétálni a prímási palota szép képtárában s újra szemügyre venni mai piktoraink őseit: a kitűnő tehetségű M. S. mestert, aztán

Kolossvári Tamást, nem egy szép firenzeit és északolaszt, Markót, Lotzot, Vaszaryt, valóságos élvezet a rossz Grigolettik és egyéb idegenek után, akik méltatlanul terpeszkednek a bazilikában. Még a legújabb művészet is letehetette Esztergomban a névjegyét: egypár Réti-tanítvány (Kontuly) művészi elmélyedésű, a korai renaissance friss levegőjét sugalló freskóit láthatjuk a belvárosi templomban. A legnagyobb bőségben, a formák legdúsabb változataiban azonban az iparművészet különféle termékei kínálkoznak, az őskortól a legújabb időkig, mind a Régészeti Társulat gyűjteményében, mind a bazilika dúsgazdag kincstárában, amely utóbbi természetesen mindenestül egyházi vonatkozású. S ez az a pont, amelynél egy percre meg szeretnék állni. A felsorolt körülmények ugyanis szinte predestinálnák Esztergomot, hogy egyházművészeti központtá fejlődjék. Azt hisszük, sehol erre (Eger városán kívül) jobb hely, jobb alkalom nem kínálkoznék. Mi ilyen dolgokban nem valamely nagyarányú alapítás mellett törnénk lándzsát, hanem inkább folyamatos fejlesztést szeretnénk látni. Azt hisszük, egy, egyetlenegy berendezett műhely lehetne minden további kialakulás magva, az emberek, akik ott sikerrel dolgozhatnának, íme megvannak, az akarat is, a szeretet is. Csak azt kellene lehetővé tenni, hogy feladataik is legyenek, ha még olyan szerények is azok. Így magától, minden bürokratikus kedélytelenségtől mentesen, valóban a maga helyén alakulhatna ki a művészetnek egy-egy meghitt fészke, amelyeket egyházművészeti vonatkozásban jobban szeretnénk a prímás és az egeri érsek székvárosaiban, mint Budapesten.

(Esztergom és Vidéke, 1929. október 31.)